

In potem se oglasijo ljudje: saj nimaš nobenih skrbi! Pomeni, da so premalo zaposleni, da vtikajo nos v način življenja drugega. Pustijo mu naj svobodo, življenjsko izvirnost in pristnost. Mar moramo vsi živeti po istem kopitu?

Še včeraj sem slišala vprašanje: »Koliko časa še misliš vleči študij?« Trudim se, da bi čimbolj neprizadeto odgovorila:

»Ne vem. Odvisno...« Nehote sledi ironična pripomba:

»Čudovita študentska leta!« — »Ja, seveda!« sem komaj slišno dahnila.

Mozgala sem, s katerim športom naj bi se začela ukvarjati. Poleti sem šla s planinci v Julijce, jeseni pa sem zavila na alpinistični odsek. Pojma nisem imela, kakšno je plezanje v resnici. Samo da migam, da se pozdravim, četudi bom celo življenje v plezalnem vrtcu v najbolj začetniških smereh. Zagrizla sem se do konca: saj se moram ponovno usposobiti za samostojno življenje.

Na odseku nisem nikomur o tem črhnila besedice; saj mi nihče ne bi verjel. Nekdo je celo izustil, da se silim, da hočem biti prva. Kako sem se počutila prizadeto! Najrajši bi mu odgovorila: »Osel, ali sploh veš, zakaj sem tukaj? Te zanima?« Ostala sem brez besed.

Po plezanju nisem imela moči za nikakršno obširno razlago. Danes pa to sploh ni več pomembno. Pripravljena sem požreti marsikaj, samo da imam možnost plezati. Osrečuje me že misel, da sem spoznala sebi enake ljudi.

Bližalo se je poletje. Joj, kar strah me je bilo. Kako bom nosila nahrbtnik? Prvo leto si kot tečajnik nekako oproščen tovorjenja opreme, potem pa se stvari spremenijo. Ampak vnaprej nisem veliko razmišljala in komplicirala: zame je bil pomemben tisti trenutek.

Sedaj sem pri knjigi. Kolikokrat sem jih med »dopustom« odprla in takoj zaprla! Ne spominim se več. Vem le, da se je na njih nabiral prah. Nisem imela volje, da bi ga s krpo pobrisala. Čemu le? V tem času nisem mogla prebrati niti ene same knjige. Kakšno intelektualno nazadovanje sem doživljala!

Zdaj sem postala knjižni molj. Hočem nedomestiti vse za nazaj. Saj ni nič izgubljenega! Ravno obratno.

Nekje sem prebrala, da si moramo znati prekovati največje nesrečo v največjo srečo. Žal trpljenje gradi človeka.

Ali sem dovolj trpela, da sedaj lahko do onemoglosti uživam lepoto gora? Saj jih že imam od malega rada, a s plezanjem je drugače...

Usposobila sem se ponovno za samostojno življenje.

Koliko jih je, ki nimajo podpore domačih, volje, bikovske trme in še česa?

Vse ima svoj čas, le potrpežljivo ga je treba čakati.

NOV NAČIN PLEZANJA PRVENSTVENIH VZPONOV

PRELOMNICA V ALPINIZMU

BORO KRIVIC

Pod večer zadnje nedelje v juniju obsediva s Petrom sama za mizo pred Aljaževim domom; potem ko smo poplaknili uspehe in neuspehe dne, so prijatelji odšli domov, midva dopustnika pa živahno kujeva načrte. Jutri torej nekaj novega? Seveda! Le kje? V zahodnem delu Stene! Tam? Je sploh še kaj prostora za novo smer?

Z zarotniško kretnjo ga potegnem za seboj v koč, kjer imam skrit svoj zaklad — kartoteko smeri, ki še niso bile preplezane. Trenutek — in že mu ponudim lično kuverta, na kateri piše »Severna stena Triglava — zahodni del — med Zahodno zajejo in Ljubljansko«. Aha! Ogladuje sliko stene. Torej tu! Prav. Iz kuverte potegne še popisani list. Kaj? Opis? Torej je že preplezana, pravi razočarano.

Pomembno se nasmejem, kajti to je moja velika novost v alpinizmu.

V Planinskem vestniku sem zasledil, kako so plezali prvenstvene veliki kapeljni polpretekle dobe našega alpinizma. Delo v steni so si namreč olajšali tako, da so si steno natančno ogledali z daljnogledom in vrisali v sliko stene, kje bodo sploh plezali. Dobra pogruntacija, sem občudoval polstare mojstre; tako so se v steni le držali že vrtane smeri in jim ni bilo treba skrbeti za razved. Pri tem se mi je utrnila naravnost sijajna misel (saj bi zapisal genialna, pa bi gotovo kdo rekel, da se hvallim), namreč: Ne le slika vnaprej, tudi opis vnaprej! Preprosto, toda revolucionarno!

Poglej! Vzameš daljnogled, sliko stene, list papirja in pisalo ter greš pod steno. Pregledaš steno in ugotoviš, kje boš plezal. Vrišeš v sliko potek bodoče smeri. Nato sledi opis. Za to je najbolje, da sta dva. Eden z daljnogledom pregleduje zamišljeno smer in narekuje opis, drugi pa ga beleži. S tem ne mislim splošnega opisa, kot na primer: Smer poteka po steburu levo od belih plati do velike strehe, nato proti desni v smeri rumenega stolpa na grebenu. Ne, mislim pravi nadrobni opis, kot bo potem objavljen v Planincu.

Prednosti novega načina so menda očitne. Ne samo, da veš že vnaprej do metra točno, kje boš šel; veš tudi za težave, ki te čakajo, veš, koliko klinov boš potreboval, ali bo treba kaj posebnih klinov in zagozd, ali bo morda treba vrtati. Veš, koliko klinov boš pustil v steni. Še več! Veš,

na katerih mestih klinov ne boš mogel izbiti in boš tako tam zabil stare, stolčene kline. Tako se ne bo več dogajalo, da bi visel po pol ure na vrvi in udrihal po lepem francoskem klinu (ki ti je tako drag spomin), pa ga končno še ne bi mogel izbiti. Vnaprej boš vedel, koliko časa boš plezal, ali boš bivakiral — in tako ti ne bo treba več vlačiti s seboj prevelikih nahrbtnikov ali po drugi strani stradati in drgetati v nenameravanim bivaku.

Skratka, plezanje novih smeri bi s tem postalo pravo razvedrilo. Večino dela opraviš z daljnogledom in svinčnikom leže v grušču ali še bolje na mehki travici pod steno. Potem moraš le še opraviti formalnost v steni. Metoda je brezhibna.

Opozoriti moram le na dve možni napaki. Prva: če objaviš opis smeri v Planincu, še preden si jo formalno splezal, bi te starokopitneži postrani gledali. Druga pa se je zgodila nama. Le beri, kako!

V opombah na koncu opisa prebereva, koliko klinov potrebujeva, iz časa plezanja pa vidva, da ne bova bivakirala; zato bova vzela s seboj le malo hrane, nič pijače in bivak vrečo bova pustila v koči. Drugo jutro že navsezgodaj začneta plezati. Prva dva raztežaja gre smer brez dvoma po značilni zajedi, zatorej niti ne pogledava v opis, ampak kar švigneva po njej. Potem potegnem iz žepa opis, se zatopim vanj, se namrščim in vse bolj križem gledam. Nikakor se ne ujema z okolicco. »Za prva dva raztežaja govori o širokem mokrem kamenu. Tu je nekaj narobel!« — Pogled se mi ustavi na koncu opisa: Sestop — po poti v Tamar 2 uri. Kaj? — Počasni se mi razsvetli. Pomota! S seboj imava opis neke bodoče smeri iz Planice, list, ki bi ga potrebovala tu, pa je doli v koči v kuverti z naslovom Jalovec ali Šite. Grrrr!

Tako nima v nadaljevanju najino plezanje

nič opraviti z obetavnim naslovom te pripovedi, kajti smer sva potem splezala na klasičen prvenstven način. V steni sva seveda še spančkala, bila sva lačna in žejna, zeblo naju je — in to vse zaradi zamjenjanih listov v kuverti.

Je pa moja metoda s tem prestala preizkušnjo. Kako? V steni sva sproti pisala opis in ga potem primerjala z njegovim predhodnikom, ki je po pomoti prišel v kuvertu »Jalovec«. Ti rečem, do pičice enak! Le nekaj se ni povsem skladalo, pa sva hitro odkrila vzrok. Oni opis sem namreč pisal pozimi, pa me je sneg v toliko premotil, da nisem točno presodil, katerih klinov ne bova mogla izbiti. Iz tega sledi, da je treba tudi ogleda opraviti, ko je skala kopna — pa je metoda stoodstotno zanesljiva.

* * *

Pravzaprav dolgujem še razlago, zakaj sva smer imenovala Šlosarsko. Grdo, mar ne? Ampak ne moreva pomagati. V Triglavski steni je navada, da se smeri imenujejo po narodih ali krajih. Lepo! Slovenska je že. Previdno sem rekel, da jaz kot napol Dolenjc ne bi imel nič proti Dolenjski smeri. Iz tega seveda ni bilo nič, ker je Peter kot čistokrven Gorenjc vzkipeel. Gorenjska smer pa je seveda že tam, kakor tudi Ljubljanska.

Potem sva prišla na misel, da jo lahko imenujeva po najinem odseku. Vendar so bile spet težave: Smer AO Ljubljana-Matica — to ne gre, Matičnjaška smer — tudi ne. In potem kot blisk: »Šlosarska!« In kakšna je zveza?

Ne, to ni nič v zvezi z Matico in s tem, da je naš načelnik Šrauf, niti z odklepanjem novih smeri. Stvar ima globoko zgodovinsko ozadje. Prejšnjo zimo je namreč med hudim besedovanjem pripadnik sosednjega, uglednejšega odseka izgubil tla pod nogami in potem mu je za nadaljevanje

Kolesarjenje po visokogorju

V Nemški demokratični republiki imajo v kolesarski zvezi posebno sekcijo, v kateri se že dolgo ukvarjajo izključno s kolesarjenjem po visokogorju. Tako sta lansko poletje dr. Lutz Gebhardt iz Ilmenau in Jens-Ulrich Gross iz Karl-Marx-Stadta s kolesi odpotovala v Tjan Šan.

Startala sta iz kirgizskega glavnega mesta Frunzeja. Prvi športni vrhunec tega potovanja je bil prelaz Tjuz Ašuu. Ko sta s kolesoma plezala proti sedlu na višini 2400 metrov, sta se neprestano spopadala z deževnimi nalivi in neurji s točo. Stara cesta je tod peljala na prelaz, ki je bil visok celo 3586 metrov, leta 1964 pa so skopali predor 400 metrov nižje skozi gorski masiv in tako olajšali prehode med severno in južno Kirgizijo. Peljala sta dalje po stari cesti prek prelaza in naslednji dan prispela v podnožje štirisočaka; na vrh pa se nista povzpela, ker bi bilo to zaradi serakov in snežnih strmin brez alpinistične opreme tvegano dejanje. Visoka planota Suusamyr jima je potem ka-

zala pot in ju pripeljala na 3330 metrov visok prelaz Otmök. Od tod sta peljala skozi občinsko mestoce Talas in po ozemlju kolhoza Kalinin ter prispela v mesto Leninpol, to pa so predeli, ki jih že od začetka tega stoletja naseljujejo sovjetski državljani nemške narodnosti.

Posebno zanimivo območje sta spoznala, ko sta poganjala pedala v Talas-Alatau; tam je namreč v gorah naravovarstveno območje, katerega velik del je porasel z vitkimi in visokimi tjanšanskimi smrekami, kar je za Srednjo Azijo in za takšne višine dokaj nenavadno.

Mimo umetnega jezera sta se naslednje dni pripeljala do starodavnega kazaškega mesta Džambula, skozi katerega so divjali že leta 1220 Džingiskanovi vojaki; takrat se je mesto še imenovalo Taras, zdaj pa se imenuje po znanem kazaškem pesniku 19. stoletja.

Končna etapa 14-dnevnega kolesarskega visokogorskega potovanja je oba Nemca iz NDR naposled pripeljala po 113 prevoženih kilometrih na geološko mejo med visokogorjem in stepo.

(Der Tourist, NDR)

debate ostal le še izbruh: »Iz vas tako ne bo nič, ko ste sami šlosarji!« Na to smo planili kot lačen pes na kost in od tedaj se neuradno imenujemo AO Šlosar. Tako — in smer naj se imenuje Šlosarska! Če koga to prehudo zbode, naj dá naziv v narekovanje ali pa naj ga — ampak le za lastno rabo — posloveni.

* * *

P. S.: To sem spisal leta 1968, pa takrat nisem objavil; prepričan sem bil, da se bo metoda hitro uveljavila z ustnim izročilom. Očitno so vsi moji soplezalci molčali kot grob, saj opažam, da še sedanji rodovi plezajo prvenstveno na klasičen način. Tako se čutim prosvetiteljsko obvezanega, da z metodo vendarle seznanim širše plezalno občestvo.

ZA VSAKEGA, KDOR HOČE, BO PRIŠEL TISTI DAN

SPOMINI POD OLIVNO ZELENO BARVO

MATJAŽ ČUK

Sedim v veliki učilnici na tečaju za komandirje odeljenja. To ni bila moja volja; nikoli nisem želel ukazovati ljudem.

Na odru stoji oficir. Njegove besede se izgublajo nekam daleč, daleč v brezkončnost, neresničnost. Sedim in poslušam — a ne slišim. Moje misli so se namreč že zdavnaj preselile iz tega mračnega prostora v čisto drug svet — v svet gorá...

Skozi velika okna me božajo blagi sončni žarki. Sprašujem se, ali bo končno le prišel tisti dan, ki ga tako težko čakam, ki bo pomenil za vedno konec in si bom lahko rekel: »Pojdi, kamor hočeš, delaj, kar hočeš, svoboden si!«

Enakomeren, globok oficirjev glas me zaziblje v svet spominov. Kako čudovita stvar so pravzaprav ti spomini! Ko si od vsepovsod zaprt in ne vidiš izhoda, se jih oprimeš kot rešilne bilke, ki te varno popelje iz krute resničnosti v čisto drug svet — samo tvoj svet...

Vsakokrat, ko se mi ponudi priložnost, izkoristim to možnost in se prepustim spominom...

Kako je že bilo...?

POD TRENTSKIM PELCEM

Bilo je oblačno, vrhovi so bili zadelani v goste megle. Nikakor se ni hotelo zjasniti, dnevi dopusta pa so se tako neusmiljeno bližali koncu. Hotela sva na Mangrt, a sva se že v Trenti premislila. Zapeljala naju je cesta — pravzaprav, če sem pošten, le želja po neznanem. »Saj greva samo pogledat!« sva si oba dejala. Pa je šlo kar naprej in naprej, po cesti, ki je bila čudno ozka in ki bi prav gotovo zaslužila opozorilo »Ni za vrtoglave!« Šlo je vse višje in višje prek kamenja in vej do velike skale, ki je nepreklicno pomenila konec.

Stopila sva iz avta in si pobleže ogledala položaj. Ohoho, višinomer kaže kar 1500

metrov! Takoj nama je bilo jasno, da se ta najina pot ne bo končala samo z ogledom.

Bila sva pod Trentskim Pelcem in sva se seveda odločila, da na vsak način poskusiva splezati nanj.

Takoj za tisto veliko skalo se je najina cesta nadaljevala. Začuda se je brz, ko sva prešla Vršič, zjasnilo in sva tako gledala kaj čudno sliko: gore na eni strani so bile zavite v goste megle, medtem ko so se Trentske gore kopale v soncu. Imela sva torej sonce, ko sva stopala po široki, dobro ohranjeni cesti, ki so jo kdo ve kdaj, prav gotovo pa pred prvo svetovno vojno, zgradile neke pridne, nama neznane roke.

No, kakorkoli je že bilo, ta najina cesta naju je pripeljala do ljubke kočice sredi trav s čudovitim razgledom po Triglavskem pogorju. Bila sva v vznožju gore, ki je nisva poznala in na katero sva želela splezati. Sedla sva na klop pred kočico in z očmi iskala najlažjo pot na vrh. Megle, ki so se podile čez grebene, so grozile, da bodo vsak trenutek zagrnile goro. Vedela sva, da si bova morala presneto dobro vtisniti v spomin ključne prehode, da se bova pozneje znašla v strmini.

VEČNO NEODGOVORJENO VPRAŠANJE

Goro je zagrnila megla. Šla sva po spominu, tistem čudovitem občutku, ki je dan ljudem. Podoba gore naju je varno vodila navzgor prek številnih pasti in zaprek. Saj ni težko hoditi takole po brezpotju. Treba je le imeti srce in bistro glavo. Z leti si pridobiš nezgrešljiv občutek, ki te le redkokdaj prevara in te varno vodi prek vseh težav in ovir na vrhove.

Po strmi grapi sva se prebila na greben. Pred nama je bil le še kratek skok in za njim lahek greben. Čez nekaj minut sva stala na Trentskem Pelcu.

Vrh. Koliko jih je že bilo, takih in drugačnih, težkih in lahkih, lepih in manj lepih! Kaj neki nas žene, da se vselej vračamo v ta brezčutni svet kamenja in